

Joris van Severen. Jaarboek 2, Studie- en coördinatiecentrum Joris van Severen, Ieper, 1998, 176 p., ISBN 90 76057 02 8

Antoon van Severen, *Joris van Severen. Het verhaal van een leven. Deel 1: van 1894 tot 1929*, Brugge, 1995, 360 p.; *Deel 2: van 1930 tot 1940*, Torhout, 1998, 478 p.

De belangrijkste bijdrage in het tweede *Jaarboek Joris van Severen* is een uitgebreid onderzoek van Kurt Ravyts naar de verhouding tussen Cyriel Verschaeve en het Verdinaso. Verschaeve die Van Severen "*de beste dagen van Vlaanderen*" achtte, zou begin 1934 met zijn schotschrift tegen de IJzerbedevaart, *Laat ze niet rotten, o Vlaanderland!*, duidelijk de kant houden van het Verdinaso. Maar de nieuwe marsrichting, die in hetzelfde jaar werd ingezet, zou leiden tot een breuk.

Jan Creve publiceert het tweede deel van zijn *Dinaso-huizen*. Sam Van Clemen signaleert dat de Nederlandse fascistisch-gezinde priester Wouter Lutkie geïnteresseerd was in het Verdinaso. P.J. Verstraete toont hoe al in 1924 Jeroom Leuridan en Van Severen van elkaar vervreemd waren. Daniël Vanacker schetst Van Severens gemoedstoestand tijdens de periode van zijn militaire opleiding, van 23 september 1914 tot aan het verwerven van zijn geschiktheidsdiploma als hulpofficier op 7 maart 1915. Dat gebeurt aan de hand van brieven en vooral van zijn dagboek, waaruit lange citaten worden opgenomen. De relevantie daarvan is zo gering, dat het verwonderlijk is in het ten geleide van dit jaarboek te lezen dat de publicatie wordt overwogen van het dagboek, "*niet minder dan 800 pagina's druk... als de eerste delen van Van Severens opera omnia*" (p. 3).

Wat zal dat dagboek ons nog leren, na het verschijnen van dit lijvige *Verhaal van een leven* door Antoon van Severen? Dit werk steunt immers in de eerste plaats op dat dagboek, maar ook op allerlei correspondentie en familiepapieren, met daar

bovenop Van Severens periodieken en de oudere literatuur. De auteur kondigde in zijn voorwoord aan: *“Omwille van de objectiviteit, laat ik Van Severen zoveel mogelijk zelf aan het woord, niet met uit hun verband gerukte zinnnetjes of weglatend wat minder fraai klinkt. Vandaar dat de citaten al eens lang uitvallen”* (dl. 1, p. 10). Inderdaad bestaat dit boek grotendeels uit citaten. Dat maakt de lectuur niet aangenamer, maar het verzekert wel een documentaire waarde. De persoon van Van Severen komt hier heel duidelijk en zelden verbloemd naar voren.

Ook over Van Severens beweging bevat dit werk een aantal nieuwe gegevens, onder meer over de ledenaantallen en de financies. Wel is het jammer dat de uiteenzetting niet altijd helder en correct gebeurt, en dat zij synthese mist. De auteur sympathiseert met de anti-democratische opstelling van Van Severen, en schijnt niet te kunnen begrijpen dat die buiten het Vlaams-nationalisme nog tegenstanders had, nadat hij zich tot België bekeerd had. De serene toon van het werk raakt bij het einde zoek. In de inleiding had Antoon van Severen *“de vele hedendaagse historici en publicisten, die zich aan de geschiedenis van de Vlaamse beweging gelegen laten”* – gauchisten of lieden *“van belgicistische en meestal klerikale obediëntie”* – de mantel uitgeveegd op een manier die deed vrezen dat zijn eigen werk pamflettair zou worden (dl. 1, p. 10). Dat is dus alleen naar het einde toe gebeurd.

LODE WILS
GRAAF DE GRUNNELAAN 14, B-3001 HEVERLEE